No. 1121 Zaterdag 17 Juni 1905. 22ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaaí

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 17 Juni.

DIVI-DIVI.

(*Vervolg.*)

Ofschoon reeds *enkele* der hier volgende punten vroeger door ons overgenomen zijn uit de Brochure van Dr. v. Hall over Katoenteelt, meenen wij toch het lezend publiek geen ondienst te doen met hier af te drukken wat Dr. v. Hall zegt in zijne:

Beschrijving van eenige soorten schildluizen, die in West-Indie reeds schadelijk zijn of schadelijk kunnen worden.

1. De Oranje-Chionaspis, witte oranjeschildluis, of „Pies pies" (*Chionaspis citri*)

Ik noem deze het eerst, omdat zij tot nu toe de eenige schildluis is, welke aan de planters in onze West-Indische koloniën bepaalde schade veroorzaakt.

In bijna alle oranje-plantages van Curaçao komt deze ziekte in meerdere of mindere mate voor. Somtijds zijn de takken, de twijgen en de stam der oranjeboomen geheel bedekt met een vuilgrijze of vuilwitte korst, die bestaat uit de grootere grijze schildjes, welke de vrouwelijke, en de zeer kleine sneeuwwitte schildjes, welke de mannelijke dieren zijn. De vrouwelijke schildjes zijn peervormig en vertoonen een fijne dwars-streeping; de sneeuwwitte kleur der mannelijke schildjes en de overlangsche rib dezer schildjes maken, dat verwarring met een andere, op oranjeboomen levende soort niet mogelijk is.

Wel komt op katoen en op verschillende andere planten een zeer nauw-verwante soort voor, die er veel op gelijkt en in Curaçao dan ook eveneens den naam „pies pies" draagt. Men meent daar, dat het dezelfde ziekte is als die der oranje boomen en ik heb dan ook wel eens door Curaçaosche planters hooren beweren, dat de „pies pies" van de wilde katoenplanten op de oranjeboomen overging. Dit kan echter nooit voorkomen. De oranje-chionaspis (*Ch. citri*) komt op geen andere boomen voor dan op oranje-, sinaasappel-, citroen-, pompelmoesboomen en misschien andere Citrussoorten, terwijl de „pies pies" der katoen, oleander en andere planten (*Ch. minor*) nooit op oranjeboomen en aanverwanten voorkomt.

Ik heb er reeds op gewezen, dat ter vernietiging van schildluizen in de eerste plaats noodzakelijk is, voor een zorgvuldige cultuur te zorgen en de hoofdpunten, waarop bij de teelt van oranjeboomen gelet moet worden, werden reeds besproken. Over de oranjeteelt op Curaçao wil ik echter hier nog eenige opmerkingen maken.

In de eerste plaats wordt over grondbewerking in de meeste Curaçaosche „oranjeriën" nog veel te weinig gedacht.

Gewoonlijk zal een, éénmaal per jaar plaats vindende, diepe grondbewerking (ter diepte van ongeveer 25 cM.) vooral daar noodig zijn, waar men een zeer compacten grond heeft. Is dit niet het geval, dan kan alleen ter plaatse uitgemaakt worden, of zulk een bewerking nuttig en noodig is en of zij de kosten loont.

Gaat deze bewerking gepaard met een humus-bemesting (koemest, paardenmest, compost of een ander natuurlijke meststof) dan is zij zeker steeds aan te bevelen.

Door een compacten grond los te maken en door het gehalte aan humus te vergrooten, verhoogt men de water-capaciteit van een humusarmen grond (d. w. z. men maakt, dat de grond meer water kan opnemen) en men verhoogt eveneens 't waterbehoudend vermogen (d. w. z. men maakt, dat de grond het water, vooral door verdamping, minder snel afgeeft).

Bovendien is een oppervlakkige bewerking van tijd tot tijd noodig; vooral waar irrigatie wordt toegepast, is dit een zeer belangrijke zaak. Is de bovenste aardlaag los, dan verliest de grond door verdamping veel minder water dan wanneer die aardlaag compact is.

In een streek als de Benedenwindsche eilanden, waar men zoo woekeren moet met het weinige regenwater, is de landbouwer verplicht, zijn land zóó te bewerken, dat zoo min mogelijk water verloren gaat. In Curaçao wordt zoo vaak geklaagd over gebrek aan water, doch de landbouwer, die zijn land onvoldoende bewerkt, mist het recht, hierover te klagen.

Over de irrigatie zou zeker veel te zeggen zijn; ik wil mij hier echter bepalen tot enkele opmerkingen.

De meest gebruikelijke en de meest economische wijze van irrigeeren van boomgaarden, welke dus vooral daar toegepast wordt, waar de beschikbare hoeveelheid water niet groot is, is de volgende.

Op afstanden van 3 of meer voet worden tusschen de boomrijen, evenwijdig aan elkaar, V-vormige voren aangelegd. Het water wordt hierin toegelaten van uit een dwarskanaal of (wat nog beter is, om de verdamping te beletten) van uit een rondom gesloten, houten, metalen of cementen buis, die loodrecht op de voren loopt.

Aan diepe voren, b. v. van 25 c.M. diepte, wordt tegenwoordig gewoonlijk de voorkeur gegeven boven ondiepe (10 c.M. en minder diep); de onderlinge afstand kan dan ook grooter genomen worden, zoodat het aantal voren kleiner wordt. Het groote voordeel van diepe voren is echter dit, dat men bij deze werkwijze, met dezelfde hoeveelheid water, meer kan irrigeeren, m. a. w. dat de methode spaarzamer is, wat het waterverbruik betreft.

De beschreven methode heeft verschillende voordeelen en zeker is de in Curaçao veel gevolgde methode, waarbij het water in een kuil of kom rondom den boom wordt toegelaten, in het algemeen af te keuren. Alleen bij zeer jonge boomen met een nog gering wortelstelsel kan het soms aanbeveling verdienen, het water uit de voor nog wat dichter bij den stam te brengen door het te leiden in een ringvormige geul, die om den stam heen gegraven wordt, op een afstand van ¼ á ½ voet ervan verwijderd.

Hoe vaak geïrrigeerd moet worden en hoeveel water telkenmale in de voor geleid moet worden, is iets wat de planter zelf moet vinden. Slechts wil ik erop wijzen, dat vaak (ook op Curaçao) de fout wordt begaan, te vaak te irrigeeren en bij te kleine hoeveelheden tegelijk; op deze wijze kan een massa water verknoeid worden.

Men zorge daarom telkens, zooveel water te geven, dat het geheele wortelstelsel in een door en door vochtigen bodem komt te staan en wachte met een volgende irrigatie, totdat het bepaald noodig is.

Ik wees hierop reeds bij een vroegere gelegenheid (over Katoenteelt). Toen noemde ik ook als regel: *niet overdag bij felle zonneschijn maar 's avonds, liefst wanneer de wind wat is gaan liggen, te irrigeeren.*

Na iedere irrigatie is een oppervlakkige grondbewerking noodig, doch men passe deze eerst toe, wanneer de bovengrond voldoende uitgedroogd is; in vochtigen toestand mag de grond niet bewerkt worden.

Hiermee zijn slechts enkele punten aangegeven, waaraan de planter zijn aandacht moet wijden.

Waar hier over de cultuur der oranjeboomen op Curaçao gesproken is, is het weer mijn bedoeling geweest, er op te wijzen, dat de eerste maatregel bij de bestrijding der schildluizen is: een zorgvuldige cultuur, ten einde krachtig groeiende, gezonde planten te verkrijgen.

Wat de rechtstreeksche bestrijding betreft, is hierover reeds gesproken. De *Chionaspis citri* behoort geluk-

Feuilleton.

LOSSE GREPEN

— UIT —

CURAÇAO'S VERLEDEN.

VIII.

Een reisje naar Aruba omstreeks 1825.

Op blz. 113 van het 2e. deel van zijn *Reizen in West-Indië* beschrijft Ds. G. B. Bosch zijn tochtjes naar Aruba: „Groote moeielijkheden heb ben mij de bezoeken naar Aruba opgeleverd, veroorzaakt door de terugreizen van daar naar Curaçao, van welke de laatsten telkens nadeeliger op mijn gezondheid werkten en de allerlaatste reis, die tevens onvoorspoedig was, mij te huis komende, eenige weken lang aan den rand van het graf deed zijn."

„Het is de stroom, welke met veel hevigheid in de bocht van *Coro* valt van hier langs kaap *St. Roman* gedrongen wordt en door dezen tegenstand met zooveel te meer kracht zich in het kanaal tusschen Aruba en de landengte van *Paraguana* stort, die het terugkomen van Aruba zoo moeielijk maakt, den reizigers dikwijls verplicht, vele dagen hier te blijven, als reeds alles tot zijn vertrek gereed was, ja zelfs, op reis zijnde, herhaalde malen terug te keeren en die terugtocht wel eens zoovele *dagen* doet duren als men *uren* noodig heeft, om er te komen. Niemand, dan die het ondervonden heeft, weet hoe verdrietig het is en geschikt om alle geduld te verliezen, verscheidene dagen te zeilen, met een sterken wind en echter op dezelfde plaats te blijven, of wel nog achteruit te gaan. Toen daarom zeker reiziger voor de eerste maal neerschreef, dat niets zoo vervelend, zoo afmattend is als windstilte op zee, heeft hij zeker niet gedacht aan een sterken stroom. Ik ben dikwijls in de gelegenheid geweest, de eerste met den laatste te vergelijken, doch ik moet bekennen, dat ik aan stilte de voorkeur geef; men raakt daarbij ten minste op de reis niet achteruit, men zit en ligt, men eet en drinkt op zijn gemak, en dat heeft toch altijd wat te beduiden, al is op ons de naam van Epicurist niet van volle toepassing. Als de zon bij windstilte te sterk brandt, dan beschut men zich door een zonnetent en men geniet de heerlijke avonden, die doorgaans op een warmen dag volgen; maar wat kan men verrichten, als het schip op dezelfde plaats blijft slingeren en stampen en wind en water den reiziger van het dek naar beneden jagen, om daar de vervelende uren te tellen? Voor den zeeman, die gewoon is, het eten in alle richtingen naar binnen te brengen en om vast te liggen en goed te slapen, rug aan stuurboord en knieën aan bakboord tegen het beschot der kooi te drukken, voor dien moge het opwerken tegen den stroom minder hard vallen, voor dengenen echter, die van beroep geen zeeman is, valt het allerpijnlijkst. Hoe dikwijls heb ik, op mijn zeven terugreizen van Aruba naar Curaçao, bij zulke gelegenheden geklaagd, dat het korte leven nog met zooveel moeielijke dagen vermengd is. Hoe dikwijls heb ik toen het gelukkig lot benijd, niet eens van mijn medenatuurgenooten — die aan land, in de koele gaanderijen, hunner woning met een boek in de hand rustig hun sigaartje zaten te rooken zonder er nauwelijks de waarde van te weten, — maar dat van een medepassagier op de reis van Nederland naar Suriname, waar hij als assistent-dokter zou werken, die zich nooit verveelde, nooit met zijn tijd verlegen was, maar denzelven, wanneer hij slechts wilde, immer wist door te brengen met...... slapen. Deze benijdenswaardige man bracht, zonder overdrijving, de helft der zeereis, de gewone nachtelijke slaapuren niet eens medegerekend, in dezen niet ongelukkigen en toch onzondigen toestand door......"

...... Mijn eerste terugreis staat mij nog voor den geest, zoowel als in mijn dagboek: een dag en nacht waren wij, bij een stijven wind, met een middelmatig bezeilde schoener, op weg geweest naar Curaçao, toen ik des morgens aan den kapitein

zig niet tot de schildluizen, die moeilijk te verdrijven zijn en in Amerika (vooral in Louisiana is deze soort zeer algemeen) wordt zij weinig gevreesd, omdat men weet, hoe gevoelig zij is voor petroleum-houdende mengsels.

Behalve op Curaçao en in de Zuidoostelijke Staten van Noord-Amerika komt deze soort nagenoeg op alle West-Indische eilanden voor, in Mexico en verder in de meeste landen waar men de teelt van citrus-soorten beoefent.

Het Panama-Kanaal

EN ONZE

West-Indische Kolonien.

(*Uit het Koloniaal Weekblad*)

Reeds maakten wij in ons vorig Weekoverzicht melding van een artikel over „het Panama-Kanaal en de Europeesche West-Indische Koloniën", dat in *Het Vaderland* van 6 Mei voorkwam.

Wij achten het daarin behandelde vraagstuk echter van zulk een groot gewicht voor Nederland en voor zijne West-Indische Koloniën, dat wij er heden nog eens op terugkomen om de lezers van het K. W. op de hoogte te houden van wat er in 't oude land der Caraïben omgaat en ook van onzen kant enkele opmerkingen te maken over hetgeen de Vice-admiraal George W. Melville der Noord-Amerikaansche marine te Philadelphia heeft gezegd en wat *Harpers Weekly*, een te Londen en te New-York verschijnend geïllustreerd tijdschrift, daaraan vastknoopt.

Men zal zich wellicht herinneren, dat wij reeds meer malen het een en ander over de voltooiing van het Panamakanaal hebben meegedeeld en daarbij onze teleurstelling te kennen gaven, dat de handeldrijvende Europeesche Staten, en ook die van Azië, de onnoozelheid hebben gehad om dien grooten gemeenschapsweg tusschen de verschillende werelddeelen, geheel te doen komen in handen der Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Het nagenoeg half-voltooide Panama-Kanaal werd door hen van de Fransche concessionarissen voor een spotprijs gekocht, toen het duidelijk was gebleken, dat de staatslieden en diplomaten er geen begrip van hadden, dat het een groot belang was om door internationale coöperatie den gemeenschappelijken eigendom van het kanaal en daardoor de feitelijke neutraliteit van dien wereldhandelsweg der toekomst te verkrijgen.

De Fransche Maatschappij, die dit wel had begrepen, heeft alles gedaan, wat zij kon, om tot eene andere oplossing te geraken en zelfs, toen zij ten slotte uit financieel belang genoodzaakt was, het aangeboden geringe bedrag voor de overdracht van de concessie en van de reeds aangelegde werken aan te nemen, stipuleerde zij daarbij: dat de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, de neutraliteit der doorvaart zouden in acht nemen en nimmer eigen scheepvaart boven die van andere natiën zouden mogen bevoorrechten.

De geschiedenis leert echter, hoe weinig tractaten en verbintenissen beduiden, wanneer een machtig volk het in zijn voordeel acht ze te schenden of nietig te verklaren. Drogredenen worden dan meestal gemakkelijk gevonden om het rechtmatige der handeling te betoogen; somtijds neemt men zelfs de moeite niet dit te doen.

....

Eenigszins tegenover die zuiver egoïstische politiek staat het, in hetzelfde nummer van 22 April in *Harpers Weekly* opgenomen bericht, dat de Amerikaansche commissie, die met de leiding der voltooiing van het Panamakanaal is belast en de ingenieur Wallace, die aan het hoofd van den arbeid staat, tot het inzicht zijn gekomen, dat alleen een geheel open kanaal zonder sluizen, van Oceaan tot Oceaan, aan de behoeften van den wereldhandel zal voldoen en dat tot de studie van een daartoe leidend plan werd overgegaan, waartoe ook enkele ingenieurs van andere landen, als leden aan de technische commissie zullen worden toegevoegd.

Maar al zouden de Vereenigde Staten ook de geraamde som van 100 millioen dollars meer, uitgeven en ettelijke jaren langer op den gemeenschapsweg—voor hunne oorlogsvloot vooral—van de Stille Zuidzee naar den Atlantischen Oceaan en omgekeerd, wachten, toch blijft het te vreezen, en na die grootere opoffering misschien nog wel met meer grond dan vroeger, dat zij veel kostende en voor 't commercieël en 't politiek overwicht zóó kostbare kanaal, geheel zullen willen bezitten en, zooals vice admiraal Melvill bedoelt, tegen eene aanval van wien ook, verdedigen.

De bedenkingen, die *Harpers Weekly* tegen de door Mellvill geopperde plannen inbrengt, gelden dan ook alleen de toepassing. Het recht op het volle meesterschap van het in de vrije Isthmus-Republiek gelegen kanaal en het doelmatige om door koop of ruil bezittingen te krijgen, die als steunpunten in die buurt voor de N.-Amerikaansche vloot zouden kunnen dienen, worden niet bestreden. Integendeel! Het blad vindt, dat men half werk zou doen, als men niet verder ging. Het zou onzinnig zijn, de Britsche Antillen te koopen, als men de Behama- en Bermuda eilanden, Britsch-Honduras en Guiana er niet bij nam; doelloos om de Fransche en Nederlandsche Antillen te krijgen, zonder ook nog Fransch Guiana en Suriname te bezitten.

Zeer goed ziet echter daarna H. W. het groote gevaar in van die annexatie-plannen en sprekende van de mogelijke grensgeschillen met Brazilië, voelt het, hoe daardoor de strijd zal kunnen ontbranden tusschen de Latijnsche en de Germaansche overweldigers van het land der Indianen. Reeds werd in Zuid-Amerika met leede oogen aangezien, hoe men, toen Columbia te hooge eischen stelde, van Panama een quasi-vrije-republiek maakte en van deze de concessie voor het graven van het Panama-kanaal ontving. Hoe zou echter de stemming worden, wanneer de Noord-Amerikaansche, machtige Republiek eene bezitting kreeg op 't vaste land van Zuid-Amerika? Zou er niet een Zuid-Amerikaansche Monroe op staan, met het devies: Zuid-Amerika voor de Latijnen?

Wij vermoeden dan ook, dat er aan eenen aankoop van Suriname en de beide andere Guiana's door President Roosevelt en zijne medegeregeerders niet zal worden gedacht, maar wel gelooven wij, dat het eilandenbezit zal worden begeerd en het grootendeels van Engelands opvatting der quaestie zal afhangen, of het door Melvill bedoelde: vreedzaam annexeeren der steunpunten voor de Amerikaansche vloot in de Caraïbische zee, werkelijkheid zal worden. Frankrijks meening zal, zoolang het met Engeland bevriend blijft, zeker ook gewicht in de schaal leggen, doch wanneer Engeland politieke redenen mocht hebben om willens en wetens, de fout te begaan de Vereenigde Staten heer en meester te laten over het Panamakanaal, dan is er een groot gevaar voor het Yankee-worden van Curaçao en van de andere Nederlandsche eilanden in de buurt.

Er is in de laatste tijden in Nederlandsche geschriften meermalen sprake geweest van het tegen vergoeding afstaan van Curaçao en de overige West-Indische eilanden aan eene andere mogendheid. Kapitein Kernkamp, die een plan ontwierp voor eene emigratie op groote schaal van Javanen naar de Oost-Indische Buitenbezittingen, gaf dien verkoop als een middel aan om voor de emigratiekosten het noodige geld te krijgen. Waar het betreft eene koopmanschap in dien vorm voorgesteld, verklaren wij even als *Het Vaderland*: dat wij van den verkoop van koloniaal bezit geen voorstanders te zijn, doch gansch anders wordt ons gezichtspunt, wanneer men de vraag stelt: of het onder goede voorwaarden deel uitmaken van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika voor de bewoners der eilanden in de Caraïbische Zee, – na de opening van het Panamá-kanaal vooral.— geen zeer groot voordeel zou zijn?

Zou het, wanneer dit zoo is, geen zaak zijn om onzen nationalen aristocratischen trots van bezitter op zij te zetten en die eilanden te doen overgaan tot een rijk, waarvan de ligging en de rijke hulpmiddelen, tot krachtiger en spoediger ontwikkeling daarvan zullen leiden?

Even als *Harpers Weekly* echter de Filippinos zelf zou willen hooren, vóór men ze onder het beheer eener andere natie bracht, zou ook ons land er zeker niet aan denken om zonder volksstemming, gehoor te geven aan voorstellen tot overdracht onzer W.-Indische eilanden aan de Vereenigde Staten. Moeielijk is het vooruit te zien, hoe zulk len votum uit zou vallen, want de Curaçaosche Afdeeling b. v. van het Algemeen Nederlandsch Verbond is, naar wij weten, eene zeer enthousiaste. Wij veroorloven ons echter de meening, dat men zeer goed trotsch er op kan zijn tot den Nederlandschen stam te behooren, ook al doet een wijze economie het besluit nemen om administratief Amerikaan te worden.

In de groote republiek, wier bevolking uit allerlei landaarden is samengesteld, telt het Algemeen Nederlandsch Verbond reeds tal van leden, die van geslacht tot geslacht aan hunne Nederlandsche afstamming zijn blijven hechten.

Onze Regeering zal zich zeker op de hoogte houden van den hoek, waaruit in algemeen politieken zin de wind in die streken waait, want eene in tijds gesloten overeenkomst is verre te verkiezen boven onverwachte gebeurtenissen, die ons zouden kunnen verrassen.

Zeer te recht, dit zeiden wij reeds in het aangehaalde weekoverzicht van 11 Mei, wijst echter *Het Vaderland* de ons door Melvill toegedachte gebiedsuitbreiding in den Oost-Indischen archipel af. Het is trouwens

---

vroeg, — want ik was te zeer zeeziek om het zelf te gaan zien,— waar wij waren. „*Op de hoogte van den Hooiberg!*" was het antwoord.

De *Hooiberg* is een der hoogste bergen op Aruba, hij staat — even als de Rigi in Zwitserland — van zijn medemakkers afgezonderd, meer westwaarts dan deze en is op zee het gemakkelijkst verkenbaar. Den volgenden dag zeilden wij weer frisch door; het vaartuig stampte geweldig tegen de zee en het water stortte verscheidene malen over het dek, waarvan ik in de kajuit nu en dan een aardig schepje kreeg. Des nachts werd zelfs de wind gunstig, want hij blies uit het noorden. Ik had ook den kapitein op het dek hooren zeggen, *dat het nu heel goed ging.* Verblijd over deze boodschap, vroeg ik terstond bij het aanbreken van den dag: „Waar zijn we al kapitein?"—„*Op de lengte van den Hooiberg, Mijnheer!*"— „Gaat de *Hooiberg* dan met ons mede?" —„Neen, Mijnheer, maar de stroom loopt zoo sterk."

„Den volgenden dag en nacht liepen wederom evenzoo ten einde en bij het aanbreken van den morgen bevonden wij ons weder...... *op de hoogte van den Hooiberg!*—

Dat waren vier recht pleizierige dagen (?). Die weet wat het is, zeer zeeziek te zijn, kan er reeds eenigszins over oordeelen. Doch dit was het ergste niet. Het vaartuig, waarop ik mij bevond, kwam van *Rio de la Hache*, ging naar Curaçao en was grootendeels geladen met ossenhuiden. Op mijn verzoek, had deszelfs eigenaar te Aruba het binnen geseind. Ik was dus verplicht, mij te behelpen en in de kajuit boven op de ossenhuiden mijn matras te leggen. Spoedig werd ik de onaangename lucht daarvan gewaar en moest geduldig toelaten, dat duizendbeenen, schorpioenen en andere afschuwelijke insecten, die ik liever in een kabinet van Naturalia in Nederland dan hier gezien had, mij over het lijf kropen. Op het dek kon ik niet komen wegens mijn zeeziekte; ook stroomde het water telkens over hetzelve heen. Ik had niemand, met wien ik een woord wisselen konde; want de kapitein en acht scheepslieden waren allen afstammelingen van Indianen en schenen het spraakvermogen te missen. Ik hoorde hen in de vier dagen en nachten, zelf tegen elkander nauwelijks geluid geven. De neef van den kapitein was iets spraakzamer............ Intusschen had ik het aan dezen te danken, dat ik nog niet langer dan vier dagen in mijn ellendigen toestand bleef; want op den avond van den vierden dag, raadde hij den kapitein aan, daar de wind al te sterk was en de stroom te hevig liep, maar weder naar Aruba terug te keeren. De kapitein, die het meerdere verstand van zijn neef boven het zijne erkende, gaf aan diens raad gehoor, hield af, en liet het anker, bij zonsondergang, weder in de Paardenbaai (Playa) vallen. — De blijdschap van weder aan wal te zijn, al was het dan ook op hetzelfde land, van waar ik, vier dagen geleden vertrokken was, werd vermengd met de ergernis van te zien, dat een kleine kaper-goelet in de haven lag, die ons een paar dagen vroeger ingehaald, voorbij gegaan en de oostpunt van Aruba, die wij tevergeefs getracht hadden te bereiken, omgezeild had, welken omweg deze waarschijnlijk gemaakt had, om, indien een sterkere tegenpartij in de baai lag, deze bovenwinds te zijn. En toch het vaartuig, waarop ik mij bevond, behoorde niet tot de slechtste zeilers, wij hadden zelfs een Curaçaoschen schoener ingehaald."

„......Van mijn tweede bezoek op Aruba, hetwelk anderhalf jaar later geschiedde, keerde ik terug met Z. M.'s oorlogsbrik *de Mercuur*, onder bevel van Overste MULLER. Ik had toen *acht* volle dagen reis, waarvan wij er *vier* doorbrachten met oplaveeren om telkens op dezelfde plaats te recht te komen, en wel onder den St. Annaberg, den eenigen, maar ook een zeer aanzienlijken berg, welke zich van de landengte van Paraguana doet zien. Hij ligt eenige uren landwaarts in, maar vertoont zich door deszelfs hoogte en afgezonderde ligging als nabij het zeestrand. Deze terugreis had dus veel overeenkomst met mijn vorige; doch de omstandigheden, die zoo dikwijls een en dezelfde zaak aangenaam of treurig maken, waren hier geheel anders; ik was op een schoon, ruim en gemakkelijk vaartuig, voorzien van al het noodige en onder vriendelijke en beschaafde menschen, onder welke vooral de Overste MULLER op een der hoogste trappen stond."

„Mijn langste terugreis was, met Z. M.'s Oorlogsbrik *de Panter* in den jare 1827 bij een hevigen stroom en sterken wind. Wij hadden toen *elf* dagen reis, welke nog wel met andere elf dagen zouden vermeerderd zijn, had men niet het vaartuig noordwaarts laten loopen tot onder de kust van *St. Domingo*, waar het opwerken gemakkelijker ging. Doch niet minder dan de laatstgemelde, werd mij deze reis veraangenaamd door het gul onthaal en den vroolijken omgang van mijn vriend, den Kolonel BUIJS, die den genoemden bodem kommandeerde."

Wordt vervolgd.

R. E.

BULLETIN

behoorend bij No. 1121 van

„Amigoe di Curacao."

Uitslag der verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Gekozen:

25 Katholieken.
13 Anti-revolutionnairen.
8 Liberalen [voor links]
3 Liberalen (voor rechts.)
8 Christelijk historischen.
5 Vrijzinnig democraten
Geen enkele socialist.

Er moeten bij de 40 herstemmingen plaats hebben.

best mogelijk, dat de Filippinos, wanneer de proef moest worden genomen, er niet op gesteld zouden zijn, de Amerikaansche Opperheerschappij met die van Nederland te ruilen, want dat Nederland een nieuwen koers inslaat voor zijn koloniaal beheer, waarbij in hoofdzaak het welzijn en de voorspoed van inlandsche bevolking worden beoogd,— is zeker nog wel niet tot de inlandsche bevolking der Philippijnen doorgedrongen.

HOE SOMMIGEN IN HOLLAND OVER ONZEN KOLONIALEN RAAD DENKEN.

Het volgende stukje ontleenen wij ook aan het „Koloniaal Weekblad," orgaan van Oost en West.

Onnoodig te zeggen, dat wij het op menig punt met den schrijver oneens zijn. Wij zullen op het einde eenige opmerkingen er bij voegen.

Met bekwamen spoed heeft de Koloniale Raad in de Afdeelingen zijn gedachten laten gaan over de ontwerp-verordening, waarbij de begrooting voor deze kolonie voor 't dienstjaar 1906 voorloopig wordt vastgesteld.

Gelijk te verwachten was, konden de door den gouverneur voorgestelde maatregelen tot opheffing der kolonie, waartoe verschillende posten op deze begrooting werden uitgetrokken, de goedkeuring van de overgroote meerderheid der leden weer niet weggedragen. Dezen meenen alleen gerechtigd te zijn posten goed te keuren, waarvan ze de overtuiging hebben, dat die tot den directen bloei der kolonie kunnen leiden, daar zij meenen, dat het niet aangaat de uitgaven telken jare te vermeerderen, zonder eenig vooruitzicht ze later te kunnen dekken. Daarom meenen zij dat de posten met betrekking tot den landbouw in stede van telken jare te worden verhoogd, telkens zouden moeten worden verlaagd, omdat voor de kolonie niet veel te verwachten is van den landbouw en de ondervinding reeds de juistheid harer bewering zou hebben bewezen.

Och, wat 'n kromme redeneering en dat nog wel van menschen, die in de kolonie tehuis hooren en dus op de hoogte van den toestand zouden geacht kunnen worden te zijn! Alsof men hier met een permanente opvoering van uitgaven te doen hadde, en niet in een tijdperk van proefnemingen verkeerde, die met het oog op het cultuur-verleden der kolonie alle recht geven om een goede uitkomst te mogen verwachten, mits de zaak goed en krachtig worde aangepakt. Daar de zekerheid ontbreekt, dat de landbouw onmiddellijk, terwijl men dus nog midden in de proefnemingen zit, tot den bloei der kolonie zal bijdragen, de heeren hebben zelfs al uitkomsten gezien, van wat nog niet of niet behoorlijk kon worden tot stand gebracht, en dus— staak de proefnemingen en laat de kleine luiden van honger omkomen. Maar die zekerheid ontbreekt er evenzeer voor elken anderen tak van verdienste in de kolonie, en dus zoude het, denzelfden gedachtengang volgende, het eigenlijk maar 't beste wezen om de kolonie te laten zooals die is.

Dat niet allen in de kolonie en ook in den Raad denken als deze, blijkt wel voldoende uit het bestaan eener Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van den landbouw enz., waarvan de heer Chapman, voorzitter is.

Terwijl de heeren van den Raad met bedenkelijke gezichten nog met de studie van de ingediende begrooting bezig waren, waarvan weer menige post door hun toedoen tijdelijk sneuvelen zal, zooals o. a. de opname van het eiland Curaçao, om evenwel door de goede zorgen van gouverneur, opperbestuur en volksvertegenwoordiging in het moederland, weer tot het, naar te verwachten is, heilbrengend leven te worden teruggeroepen, waagt de gouverneur het zoo waar te bestaan, om bij nota van wijzigingen nog meer voor de kolonie te vragen en wel hoofdzakelijk voor het in het leven roepen eener geregelde verbinding tusschen de eilanden der kolonie onderling en van de bovenwindsche eilanden met Sint Kitts en St. Thomas.

Kan de heer de Jong van Beek en Donk den heeren van den Raad met wiskunstige zekerheid voorspellen, dat zoo'n verbinding dadelijk van vandaag of morgen tot den bloei der kolonie zal bijdragen? Wij betwijfelen het en schudden bedenkelijk het hoofd over zulk 'n stout bestaan als dat van het hoofd der kolonie.

Maar alle gekheid op 'n stokje, wat maakt den Raad toch zoo mismoedig? We hebben nog onlangs gewezen op de steeds vermeerderende inkomsten der kolonie, en de maand Januari ll. wees b. v. voor het eiland Curaçao aan inkomsten weer een bedrag van 4000 gulden meer aan dan dezelfde maand van het vorige jaar. We gaan dus ontegenzeggelijk vooruit, en moet nu de Raad den vooruitgang trachten te belemmeren?

De kolonie heeft eens in den landbouw een hoofdmiddel van bestaan gevonden, en we zouden ons niet kunnen voorstellen, waarom dit middel ook nu niet weer tot 'n machtigen factor voor den verderen opbloei der welvaart van de kolonie kan worden gemaakt. Of weten de heeren een ander, spoediger toe te passen middel om tot dien bloei te geraken? Waarom spreken ze zich dan niet uit, in stede van zooals nu hunne kracht in negatieve richting aan te wenden, zonder daar iets positiefs tegenover te stellen?

Nota. Gelijk wij boven zeiden, zijn wij het niet in allen deele eens met hetgeen hier het *Koloniaal Weekblad* als zijn gevoelen geeft.

Het *Koloniaal Weekblad* en zijne geachte Redactie zitten in Holland; dus ver, zeer ver van het land en de belangen waarover het gaat. 't Is dus wel een beetje gewaagd, menschen, die op de eilanden zelf wonen van kromme redeneering te beschuldigen als zij tegen uitgaven voor den landbouw zijn. Daar moet wel eene reden voor bestaan. En die reden is er werkelijk, al beweert het *Kol. Weekblad*, dat wij nog volop in de proefnemingen zitten. De leden van den Raad kunnen zich met eigen oogen overtuigen, zij kunnen het met handen voelen en tasten, dat alle proefnemingen op niets uitloopen, hoofdzakelijk omdat het niet gelieft te regenen; en zonder hemelwater is geen landbouw mogelijk.

Zeker het ontbreekt niet aan krachtig aanpakken. Onze landvoogd is een onvermoeid werker met hooge idealen voor oogen; de „Cur. Maatschappij" drukt trouw zijne voetstappen met een volhardingsvermogen, dat men bewonderen moet; maar wat baat dat alles, als het niet regent? Dammen, overal dammen, het eiland indammen, er een grooten regenbak van maken, hoor ik van uit het bureau van het *Kol. Weekblad* roepen. Maar, waarde Redactie, waartoe dient een regenbak, als het niet regent? Een feit is, dat sinds anderhalf jaar de Dir. van Openb. Werken, de Heer FAUEL, met een ijver, die eerbied afdwingt, in de weer is, om op alle punten des eilands dammen te leggen. De dammen liggen er; maar er komt geen water; er is zelfs 't vorig jaar volstrekt geen regentijd geweest. Als men dat alles nu met eigen oogen aanschouwt, als men van zijn ouders en grootouders hoort, dat het altijd zoo geweest is, dat men vroeger, toen er slaven waren en geld, dezelfde proeven heeft genomen met nieuwe cultures, met rasverbetering van het vee, enz. enz. en met hetzelfde negatieve resultaat, waarlijk, dan staat men over het scepticisme onzer vroede vaderen niets verwonderd, en moet men bewondering koesteren voor den moed en de volharding, waarvan nog altijd de Gouverneur en „Cur. Maatschappij" blijk geven.

Op één punt heeft het „Kol. Weekblad" het heelemaal mis, nl. dat de Kolonie eens in den landbouw een hoofdmiddel van bestaan gevonden heeft.

Maar, zoo vragen wij, wanneer is dat geweest? Kan het „Kol. Weekblad" ons uit de geschiedenis aan toonen, wanneer, dat gulden tijdvak op Curaçao heeft geheerscht? Als de Redactie onderscheid wil maken tusschen Bovenwindsche en Benedenwindsche eilanden, dan kan zij *misschien* voor de Bovenwinden eenig bewijs vinden; maar voor de Benedewindsche eilanden zal het bewijs ver te zoeken zijn. Of bedoelt men misschien, gelijk Dr. v HALL in zijne brochure over Katoenteelt, den tijd, dat men op de Amsterdamsche Markt sprak van *„Curaçaosche Katoen?"* Maar hier weet iedereen, dat zulks katoen was van andere omliggende landen, die hier werd opgestapeld en eerst bij uitvoer den naam van *Curaçaosch* kreeg. Zou alles wat Edamsche kaas heet, van Edam zijn? Of alle cognac van de stad Cognac, alle champagne uit Champagne, alle Curaçao-likeur uit Curaçao, alle Liberia-koffie uit Liberia enz. enz? Dat zal toch wel niet.

Het *Kol. Weekblad* verwijt den Raad, dat hij niets positiefs voor den dag brengt en alleen in negatieve richting werkt. In het stuk zelf vinden wij het bewijs van het tegendeel. Met algemeene stemmen werd het voorstel des Gouverneurs tot subsidieering der stoomvaartlijn aangenomen. Dat is dan toch iets positiefs.

Over hetgeen het „Kol. Weekblad" zegt, dat wij met oog op de inkomsten der Kolonie vooruitgaan, schorten wij liever ons oordeel op tot het einde des boekjaars. Er is ons door de bevoegde autoriteit een vergelijkende staat toegezegd, waaruit de stand onzer financiën over de laatste 10 jaren duidelijk blijken zal.

Intusschen zijn wij bij alle verschil van gevoelen, toch het „Kol. Weekblad" dankbaar voor de belangstelling, die het voortdurend in onze Kolonie toont. Men kan over de houding van den Raad tegenover Nederlands vrijgevigheid de opinie hebben, die men wil; een zekere schuchterheid en vrees om van die vrijgevigheid misbruik te maken, is toch iets nobels, dat waardeering verdient. In Suriname gaat men van een ander beginsel uit; daar zegt men: „smeed het ijzer, terwijl het heet is" en put men met volle handen uit Neerlands schatkist. Ook dat is niet te veroordeelen; maar naar onze bescheiden meening, verdient dan onze Raad ook niet het strenge oordeel van het *Kol. Weekblad*, dat wij hierboven afdrukten.

Nieuwsberichten.

Curaçao

Neerlandia.

't Is eene gelukkige gedachte van de Afdeeling van Neerlandia, om haren leden op Curaçao eens een aangenamen avond te bezorgen. Blijkens achterstaande advertentie heeft de Weled.Gestr. Heer TOURS, luit. ter zee 2de klasse zich bereid verklaard, om aan de leden van de Groep Ned. Antillen, eene reeks voorstellingen te geven met de bioscoop. De rijke schat van lichtbeelden uit Ned. Oost-Indië en ook uit de West, waarover de Heer TOURS beschikt en de verklaringen, die ZEdGestr. daarbij geven zal, geven ons het recht te voorspellen, dat het een hoogst nuttige en aangename afwisseling zal zijn in het wel eenigszins monotone leven op Curaçao.

„Eendracht maakt macht."

Hedenavond te 7 uur zal, blijkens achterstaande advertentie, de Tombola, verbonden aan de fancy-fair der Vereeniging, plaats hebben.

Pres. Castro voor 6 jaren herkozen.

Door 14 leden, daartoe door het Congres benoemd, werd den 7n. Juni ll. Generaal CIPRIANO CASTRO definitief gekozen tot President van Venezuela en wel voor het tijdperk van 6 jaren. De keuze geschiedde met algemeene stemmen. Tot 1ste vice-president werd gekozen Gral. JUAN VICENTE GÓMEZ, bijgenaamd: redder van den redder des Vaderlands, en tot 2^{den} vice-president Gral. JOSÉ ANTONIO VELUTINI.

Dr. Boeke.

Juist toen ons blad Zaterdag ll. was afgedrukt, bereikte ons het bericht van den terugkeer op ons eiland van den sympathieken en werkzamen Dr. J. BOEKE. Dat het predicaat werkzaam voor ZEd. geen ijdele klank is, moge blijken uit de studiereizen, die ZEd. in een zeer kort tijdbestek gemaakt heeft in 't belang van oesterteelt en sponzenvisscherij. Den 25n. April van Curaçao vertrokken, bezocht ZEd. Port-Limon in Costa-Rica, vandaar ging de reis naar New-Orleans, vandaar verder naar Bilosci, Talahashee, Tampa, Tarpon-Springs, Key-West,

Havannah, Batanabé, vervolgens weer Havannah, Cienfuegos, Puerto Cabello en Curaçao. Moge de goede uitslag dezer reizen eene rechtmatige vergoeding zijn, voor den eerbied-afdwingen arbeid van Dr. BOEKE.

Men deelt ons mede, dat Dr. BOEKE den 21e. Juni a. s. naar Aruba vertrekt.

Werkvolk-Suriname.

Verleden week namen wij een schrijven op uit Bonaire, waarin geklaagd werd over het uitblijven van het geld, dat de Surinaamsche werklieden aan hunne familiën beloofd hadden te zullen zenden.

Met genoegen deelen wij thans mede, dat toen wij bovengemeld schrijven afdrukten, de verlangde sommen juist onderweg waren van Curaçao naar Bonaire. Daardoor vervalt dus die klacht geheel. Toch durven wij de hoop uitspreken, dat in het vervolg zulk eene vertraging moge achterwege blijven; want het weerstandsvermogen onzer plattelands-bevolking op financieel gebied, is niet bijster groot.

Juist iets voor Curaçao!

Sauromatum Guttatum, de wonderbare bloembol uit Oost-Indië, groeit zonder aarde, zonder water en zonder pot. Men legt de droge knol op de tafel, schoorsteenmantel of elk ander plaatsje in de kamer, en binnen korten tijd brengt ze een groene spruit, welke grooter en grooter wordt, en waaruit zich dan ten slotte — gewoonlijk plotseling in den nacht — een prachtige ½ Meter groote bloem ontvouwt, eene onvergelijkelijk reusachtige bloem, zooals slechts een gewas uit de tropen kan voortbrengen met buiten groenachtig gele en van binnen donker-purpure schede en met een ½ Meter lange bloemkolf. Nadat de bol uitgebloeid is, plant men den bol in den tuin of in een pot, en nu ontwikkelt de knol een hoog, interessant bladgewas met tot 1 Meter omvang groote schermachtige bladeren. In den herfst neme men den knol uit de aarde, verwijdere de bladeren en nu zal wederom de bloembol — in de kamer neergezet — hare groote zeldzame bloem voortbrengen.

Wil men verder nog weten, waar de plant te krijgen is, dan kunnen wij mededeelen, dat het is bij JOH. TELKAMP's tuinbouw Inrichting, Hillegom.

Zoetwaterbereiding.

Voor het distileeren van zeewater aan boord van stoomschepen is door den heer H. R. Connermann, machinist, wonende te IJmuiden, een hoogst belangrijke uitvinding gedaan; zijne „Patent Evaporator", waarin de verdamping van het zeewater uitsluitend door afgewerkte stoom geschiedt, zal zeker de reeds bestaande Evaporators, die alle door middel van versche stoom het zeewater distilleeren, geheel verdringen.

Reeds zijn eenige dezer Patent Evaporators op stoombooten in gebruik. Door eene eigenaardige circulatie van het water, zet zich geen zout in de apparaten vast.

Zijne vinding is in Europa en Amerika geoctrooieerd.

Wanneer zal men nu eens uitvinden het zeewater dienstbaar te maken aan den landbouw? Als men het zoover brengen kon, dan behoefden we aan Curaçao's toekomst niet te wanhopen.

Scheepvaart.

Van 1 — 15 Juni liepen onze haven binnen:

Stoombooten	16
Bijlanders	19
Goeletten	27
Brikken	2
	64 schepen.

Reeds gedurende een half jaar gaven we dit lijstje van binnengeloopen vaartuigen in onze courant, maar nog nooit werd het getal 64 bereikt. Eenmaal slechts in de laatste helft van Januari steeg het tot 63; de overige keeren bleef het aantal steeds onder de 60. Waaraan die vooruitgang toe te schrijven?

Regenval.

GEDURENDE MEI.

	mM.
Plantage Knip	0
„ Daniel	4
„ Klein Sta. Martha	2,7
„ Savonet	4
„ Veeris	2,7
„ Noordkant	0
„ Gr. St. Joris	2,5
Seinpost Oost-Divisie	4,1
Quarantaine Beekenburg	0
Fort Amsterdam	2,5

Dat is dus gemiddeld over het heele eiland 2.25 mM. Drijf met zoo'n beetje regen en zoo'n fellen wind (er zijn dagen geweest van 31 en 32 K.M. per uur) nu maar eens landbouw!

Dankbetuiging.

In de *Cur. Courant* betuigen JHR. J. O. DE JONG VAN BEEK EN DONK, en echtgenoote hun dank voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden bij gelegenheid van het overlijden hunner zeer geliefde en diep betreurde Moeder en Behuwdmoeder.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Juancito Antonio, Jesus Arias M., Adorfo, Barberia para entregar a Luis G. Barbosa, Mrs. Arthur Bixby, Manuel St. Da Costa Gomez, Curaçao Elec. Lt. Co., Antoine Frene (2), Maraja Konfesor, Clemencia Jop, Maria Maduro, brief en wissel, Manuela A. de Matey, M. A. Matos Ybarra, G. A. H. Neumann, Zulia Piter, Alfredo Pitersz (aang. stuk), John A. Pinedo (Wijs Afó), Barvolina Quinrindongo, A. C. Vermeulen Vermeer, Mad. Vermeulen Vermeer, onderwijzeres (1 wissel), en niet voor verzending vatbaar 1 drukwerk geadresseerd aan Sra. Vda. Salomon Namias de Castro, Sto. Domingo.

Plaatsgebrek.

't Spijt ons, dat de twee artikelen, die wij overnamen uit het *Kol. Weekblad* van 18 Mei No. 10, zooveel plaats innemen; daardoor moeten verschillende nieuwsberichten achterwege blijven.

Wij vonden die artikelen echter van zoo actueel belang, dat wij meenden ze onzen lezers niet te mogen onthouden. *De Vrijmoedige* is blijkbaar van hetzelfde gevoelen.

Onderscheiding.

Wij vernemen, dat de Heeren BECKERING VINCKERS, Kapitein van de *Prins Maurits* en de Heer BRUGMAN, superintendent van de K.W.I.M. door den President van Venezuela begiftigd zijn met de Bolivar-orde 4e klas, als blijk van erkentelijkheid voor de goede diensten en buitengewone beleefdheid door beide Heeren bewezen aan DOÑA ZOILA DE CASTRO, echtgenoote van den President, tijdens haren overtocht van Trinidad naar La Guaira.

Ook ontving Kapitein BECKERING VINCKERS, op zijne terugreis van New York, te La Guayra een Portret van den President en zijne echtgenoote, vergezeld van een eigenhandig schrijven der Presidente.

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.